

การเปิดเผยข้อมูลสาธารณะ การประเมินคุณธรรมและ ความโปร่งใสในการดำเนินงาน ของหน่วยงานภาครัฐ : ITA ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

แนวทางการวิเคราะห์และประเมินความเสี่ยง
ของมหาวิทยาลัยมหิดล และ ข้อมูลอ้างอิงสำหรับการประเมิน
ความเสี่ยงการทุจริตและประพฤติมิชอบประจำปี

ศูนย์บริหารจัดการความเสี่ยง มหาวิทยาลัยมหิดล

<https://op.mahidol.ac.th/rm/>

ตัวชี้วัดที่ 10 การป้องกันการทุจริต

ตัวชี้วัดย่อยที่ 10.1 การดำเนินการเพื่อป้องกันการทุจริต

การประเมินความเสี่ยงเพื่อป้องกันการทุจริต

ข้อ O34 การประเมินความเสี่ยงการทุจริตและประพฤติมิชอบประจำปี

ตัวชี้วัดที่ 10 การป้องกันการทุจริต เป็นตัวชี้วัดที่มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินการเผยแพร่ข้อมูลที่เป็นปัจจุบันบนเว็บไซต์ของหน่วยงาน เพื่อเปิดเผยการดำเนินการต่าง ๆ ของหน่วยงานให้สาธารณชนได้รับทราบใน 2 ประเด็น คือ

(1) การดำเนินการเพื่อป้องกันการทุจริต ได้แก่ นโยบายไม่รับของขวัญ การประเมินความเสี่ยงเพื่อการป้องกันการทุจริต และแผนปฏิบัติการป้องกันการทุจริต

(2) มาตรการส่งเสริมคุณธรรมและความโปร่งใส ได้แก่ มาตรการเสริมสร้างมาตรฐานทางจริยธรรม มาตรการส่งเสริมความโปร่งใสและป้องกันการทุจริตภายในหน่วยงาน ซึ่งการเผยแพร่ข้อมูลในประเด็นข้างต้นแสดงถึงการให้ความสำคัญต่อผลการประเมินเพื่อนำไปสู่การจัดทำมาตรการส่งเสริมความโปร่งใสภายในหน่วยงาน และมีการกำกับติดตามการนำไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม

แสดงผลการประเมินความเสี่ยงของการดำเนินงานหรือการปฏิบัติหน้าที่ ที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตและประพฤติมิชอบ

มีข้อมูลรายละเอียดของผลการประเมินอย่างน้อยประกอบด้วย เหตุการณ์ความเสี่ยง และระดับของความเสี่ยง มาตรการและการดำเนินการในการบริหารจัดการความเสี่ยง

เป็นการดำเนินการในปี พ.ศ. 2566

องค์ประกอบด้านข้อมูล

มหาวิทยาลัยมหิดล
มัญจาคีรี

หนังสือแจ้งการวิเคราะห์และประเมินความเสี่ยง ระดับส่วนงาน / หน่วยงาน ปีงบประมาณ 2567

ศูนย์บริหารจัดการความเสี่ยง มหาวิทยาลัยมหิดล
โทร. i + ๔๔ + ๖๑๕๒ - ๕

ที่ ฮว ๗๘.๐๑๑๑/๐๐๐๒๖

วันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖

เรื่อง การวิเคราะห์และประเมินความเสี่ยงระดับส่วนงาน/ หน่วยงาน ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๗

เรียน คณบดี /ผู้อำนวยการ/ผู้อำนวยการกอง/ศูนย์ในสำนักงานอธิการบดี

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. แนวทางการจัดทำรายงานการวิเคราะห์และประเมินความเสี่ยง ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๗

ตามที่มหาวิทยาลัยมหิดลกำหนดนโยบายให้ทุกส่วนงาน/ หน่วยงานในมหาวิทยาลัยมีการบริหารจัดการความเสี่ยงอย่างเป็นระบบ เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ของส่วนงานนั้น

ในการนี้ มหาวิทยาลัยขอให้ท่านวิเคราะห์และประเมินเหตุการณ์ความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น รวมถึงความเสี่ยงของการดำเนินงานหรือการปฏิบัติหน้าที่ที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตและประพฤติมิชอบ ตามคู่มือการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (ITA) ปีงบประมาณ ๒๕๖๖ ในส่วนงาน/ หน่วยงานของท่าน เพื่อวางแผนบริหารจัดการความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ โดยขอให้ดำเนินการตามแนวทางการจัดทำรายงานการวิเคราะห์และประเมินความเสี่ยง ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๗ ทั้งนี้ให้ใช้แบบฟอร์มฯ ตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด โดยสามารถดาวน์โหลดได้ที่เว็บไซต์ศูนย์บริหารจัดการความเสี่ยง https://op.mahidol.ac.th/rm/forms_rm (ระบบ Intranet) และให้จัดส่งรายงานการวิเคราะห์และประเมินความเสี่ยง ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๗ มายังศูนย์บริหารจัดการความเสี่ยง ภายในวันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๖๖ พร้อมทั้งนำส่งไฟล์ข้อมูลรายงานฯ ดังกล่าวมายังอีเมล muumc@mahidol.ac.th อีกทางหนึ่งด้วย หากมีข้อสงสัยสามารถติดต่อสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่ศูนย์บริหารจัดการความเสี่ยง ทีมบริหารความเสี่ยง โทรศัพท์หมายเลข ๐๒-๘๔๔-๖๑๕๓ (คุณชโลบล) และ ๐๒-๘๔๔-๖๑๕๕ (คุณณัฐมน /คุณดวงกมล)

จึงเรียนมาเพื่อโปรดดำเนินการ จะขอบคุณยิ่ง

ศาสตราจารย์

(ศาสตราจารย์ นายแพทย์บรรจง มไหสวริยะ)

อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหิดล

ประธานคณะกรรมการบริหารจัดการความเสี่ยง มหาวิทยาลัยมหิดล

แบบฟอร์มรายงานความเสี่ยง 2567

ตัวชี้วัดที่ 10 การป้องกันการทุจริต

เพื่อให้การวิเคราะห์และประเมินความเสี่ยง
เป็นไปในทิศทางเดียวกันทั่วทั้งองค์กร
ศูนย์บริหารจัดการความเสี่ยง มหาวิทยาลัยมหิดล
มีการจัดทำหนังสือแจ้งทุกส่วนงานและ
หน่วยงาน ลงนามโดยอธิการบดี ในฐานะ
ประธานคณะกรรมการบริหารจัดการ
ความเสี่ยง มหาวิทยาลัยมหิดล

เอกสารหมายเลข 1

หนังสือรับรอง

การประเมินผลการควบคุมภายใน

หนังสือรับรองการประเมินผลการควบคุมภายใน

เรียน อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหิดล

ส่วนงาน/หน่วยงานได้ประเมินผลการควบคุมภายในของ
ส่วนงาน/หน่วยงาน สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2566 ด้วยวิธีการที่ส่วนงาน/หน่วยงานกำหนด
ซึ่งเป็นไปตามหลักเกณฑ์กระทรวงการคลังว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติ การควบคุมภายในสำหรับ
หน่วยงานของรัฐ พ.ศ. 2561 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ความมั่นใจอย่างสมเหตุสมผลว่า การปฏิบัติงานของ
ส่วนงาน/หน่วยงาน จะบรรลุวัตถุประสงค์ของการควบคุมภายในด้านการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ
ประสิทธิผล ด้านการรายงานที่เกี่ยวข้องกับการเงิน และไม่ใช้การเงินที่เชื่อถือได้ ทันเวลา และโปร่งใส รวมทั้ง
ด้านการปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน และด้านการบริหาร
ความต่อเนื่องทางธุรกิจ (Business Continuity Management: BCM)

จากผลการประเมินดังกล่าว ส่วนงาน/หน่วยงาน..... เห็นว่า การควบคุมภายใน
ของหน่วยงานมีความเพียงพอ ปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง และเป็นไปตามหลักเกณฑ์กระทรวงการคลัง
ว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการควบคุมภายในสำหรับหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. 2561

ลายมือชื่อ.....

(.....)

ตำแหน่ง..... (คณบดี/ผู้อำนวยการ)

วันที่..... เดือน..... พ.ศ.

หมายเหตุ กรณีมีความเสี่ยงสำคัญ และกำหนดจะดำเนินการปรับปรุงการควบคุมภายในสำหรับความเสี่ยง
ดังกล่าวในงบประมาณถัดไป ให้ระบุในเอกสารหมายเลข 3 และเอกสารหมายเลข 4 ตามแบบฟอร์ม
ที่มหาวิทยาลัยกำหนด

เอกสารหมายเลข 2

แบบ Checklist การประเมินองค์ประกอบ ของการควบคุมภายใน ที่สอดคล้องกับมาตรฐานสากล COSO 2013 (Internal Control) ข้อความประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ 17 หลักการ

สำหรับทุกส่วนงาน / หน่วยงาน

เอกสารหมายเลข 2

มหาวิทยาลัยมหิดล

แบบ Checklist การประเมินองค์ประกอบของการควบคุมภายใน

ชื่อส่วนงาน / หน่วยงาน

แบบ Checklist ใช้สำหรับประเมินความเสี่ยงของระบบการควบคุมภายใน ที่มหาวิทยาลัย
และส่วนงานได้ออกแบบไว้ใน 5 องค์ประกอบ ตามหลักเกณฑ์กระทรวงการคลังว่าด้วยมาตรฐานและ
หลักเกณฑ์ปฏิบัติการควบคุมภายในสำหรับหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. 2561

รายการประเมิน		มี	ไม่มี
องค์ประกอบที่ 1 สภาพแวดล้อมการควบคุม (Control Environment)			
1.1 ความซื่อสัตย์ และจริยธรรม	1.1.1 ผู้บริหารกำหนดแนวทางและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี อยู่บนหลัก ความซื่อตรงและการรักษาจรรยาบรรณในการดำเนินงาน ที่ครอบคลุมถึง การปฏิบัติหน้าที่ประจำวัน และ การตัดสินใจต่าง ๆ การปฏิบัติต่อลูกค้า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และบุคคลภายนอก	☐	☐
	1.1.2 มีการกำหนดที่เป็นลายลักษณ์อักษร ให้ผู้บริหารและบุคลากรปฏิบัติหน้าที่ ด้วยความซื่อตรง และรักษาจรรยาบรรณ และสื่อสารให้ทุกคนรับทราบ ที่ครอบคลุมถึง มีข้อกำหนดเกี่ยวกับจริยธรรม (code of conduct) มีการกำหนดข้อห้ามไม่ให้ปฏิบัติตนในลักษณะที่อาจก่อให้เกิดความขัดแย้ง ทางผลประโยชน์ทับซ้อน (Conflict of Interest) ซึ่งรวมถึงการห้ามดื่มน้ำ อื่นทำให้เกิดความเสียหายต่อส่วนงาน และมหาวิทยาลัย	☐	☐
	1.1.3 มีการกำหนดของโทษเมื่อเกิดการกระทำที่ผิดวินัย หรือไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนด เกี่ยวกับจริยธรรม อย่างเป็นลายลักษณ์อักษร และมีการสื่อสารโทษให้ผู้บริหาร และพนักงานทุกระดับรับทราบ	☐	☐
	1.1.4 มีการประเมินการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติตามข้อกำหนดเกี่ยวกับจริยธรรม (code of conduct) โดยอย่างน้อยหนึ่ง การติดตามและประเมินผลโดยหน่วยงานตรวจสอบภายในหรือหน่วยงานกำกับดูแล การปฏิบัติ (compliance unit) การประเมินตนเองโดยผู้บริหารและพนักงาน ที่ได้รับมอบหมาย การประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญที่เป็นอิสระจากภายนอกองค์กร	☐	☐
	1.1.5 มีการประเมินการสอบสวน และลงโทษผู้ที่ไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดเกี่ยวกับจริยธรรม (การไม่ปฏิบัติตามที่ด้วยความซื่อตรงและรักษาจรรยาบรรณ) อย่างทันเวลา	☐	☐

เอกสารหมายเลข 2

แบบ Checklist การประเมินองค์ประกอบ
ของการควบคุมภายใน
ที่สอดคล้องกับมาตรฐานสากล COSO 2013
(Internal Control)

มีรายการประเมินที่ทุกส่วนงาน / หน่วยงาน
ในมหาวิทยาลัย ฯ ต้องทำการประเมินในหัวข้อ

การประเมินความเสี่ยงที่อาจก่อให้เกิดการทุจริต

สำหรับทุกส่วนงาน / หน่วยงาน

เอกสารหมายเลข 2

รายการประเมิน		มี	ไม่มี
2.3 การประเมิน ความเสี่ยงที่อาจ ก่อให้เกิดการทุจริต	2.3.1 มีการประเมินความเสี่ยง (มีข้อมูลรายละเอียด เช่น เหตุการณ์ความเสี่ยง ระดับความเสี่ยง และมาตรการในการบริหารจัดการความเสี่ยง) ของการดำเนินงาน หรือการปฏิบัติหน้าที่ ที่อาจเกิดการทุจริต โดยครอบคลุมการทุจริตแบบต่าง ๆ ที่อาจเกิดการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม ของส่วนงาน	☐	☐
	2.3.2 มีการสื่อสารนโยบายหรือแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการทุจริต รวมทั้งบทลงโทษที่ กำหนดไว้ให้บุคลากรทุกคนรับทราบและถือปฏิบัติ	☐	☐
	2.3.3 มีการกำหนดให้คณะกรรมการตรวจสอบ หรือผู้รับผิดชอบ ได้พิจารณาและ สอบถามผู้บริหารเกี่ยวกับโอกาสเกิดการทุจริต และมาตรการดำเนินการเพื่อป้องกัน หรือแก้ไขการทุจริต	☐	☐

เอกสารหมายเลข 3 รายงานการวิเคราะห์และประเมินความเสี่ยง มหาวิทยาลัยมหิดล

WORD

รายงานการวิเคราะห์และการประเมินความเสี่ยงประจำปีงบประมาณ..... (2)

ประเภทเหตุการณ์ความเสียหาย (10) : ☐ ด้านกลยุทธ์ (S) ☐ ด้านการดำเนินงาน (O) ☐ ด้านการเงิน (F) ☐ ด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบ (C) ☐ ด้านการทุจริต (Fr)
(เลือกเพียง 1 ประเภท ต่อ 1 เหตุการณ์ความเสียหาย : โดยให้รายงานข้อมูลเหตุการณ์ความเสียหาย 1 ประเภท ต่อตาราง)

ชื่อส่วนงาน/หน่วยงาน..... (1)

รายงานการวิเคราะห์และการประเมินความเสี่ยง ประจำปีงบประมาณ (2)

ยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัย :	เป้าประสงค์/วัตถุประสงค์ตามยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัย :
(3)	(4)

✚ ยุทธศาสตร์ส่วนงาน/หน่วยงาน : (5)	เป้าประสงค์/วัตถุประสงค์ตามยุทธศาสตร์ส่วนงาน/หน่วยงาน : (6)
---	---

ยุทธศาสตร์งาน (ด้าน) :	เป้าประสงค์/วัตถุประสงค์ตามยุทธศาสตร์งาน :
(7)	(8)

ภารกิจด้าน/งาน..... (9)

[illegible]

1

ภารกิจด้าน/งาน (9).....

รายงานการวิเคราะห์และการประเมินความเสี่ยง ประจำปีงบประมาณ (2).....

ประเภทเหตุการณ์ความเสี่ยง (10) :

ด้านการทุจริต (Fr)

ชื่อส่วนงาน/หน่วยงาน (1) _____

รายงานการวิเคราะห์และการประเมินความเสี่ยง ประจำปีงบประมาณ (2).....

ยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัย (3) :	เป้าประสงค์/วัตถุประสงค์ตามยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัย (4) :

ยุทธศาสตร์ส่วนงาน/หน่วยงาน (5) :	เป้าประสงค์/วัตถุประสงค์ตามยุทธศาสตร์ส่วนงาน/หน่วยงาน (6) :

ยุทธศาสตร์งาน (ถ้ามี) (7) :	เป้าประสงค์/วัตถุประสงค์ตามยุทธศาสตร์งาน (8) :

ภารกิจด้าน/งาน (9).....

[illegible]

การทุจริตและประพฤติมิชอบ

ความหมาย

- ประมวลกฎหมายอาญา บทบัญญัติที่ใช้แก่ความผิดทั่วไป หมวดที่ 1 บทนิยาม มาตรา 1 (1)
“**โดยทุจริต**” หมายความว่า “เพื่อแสวงหาประโยชน์ที่มีควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายสำหรับตนเองหรือผู้อื่น”
- พระราชบัญญัติ มาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามทุจริต พ.ศ. 2551 และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 มาตรา 4
“**ทุจริตต่อหน้าที่**” หมายความว่า “ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติใดๆในตำแหน่งหรือหน้าที่ หรือปฏิบัติ หรือละเว้นการปฏิบัติใดๆในพฤติการณ์ ที่อาจทำให้ผู้อื่นเชื่อว่ามีตำแหน่งหรือหน้าที่ที่ตนมิได้มีตำแหน่งหรือหน้าที่นั้น หรือใช้อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่
ทั้งนี้ เพื่อแสวงหาประโยชน์ที่มีควรได้โดยชอบสำหรับตนเองหรือผู้อื่น หรือกระทำการอันเป็นความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรมตามประมวลกฎหมายอาญาหรือกฎหมายอื่น”
“**ทุจริตในภาครัฐ**” หมายความว่า “ทุจริตต่อหน้าที่หรือประพฤติมิชอบในภาครัฐ”
- พระราชบัญญัติ จัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. 2559 มาตรา 3
“**ประพฤติมิชอบ**” หมายความว่า “การกระทำที่ไม่ใช่ทุจริตต่อหน้าที่ แต่เป็นการปฏิบัติหรือละเว้น การปฏิบัติใดๆโดยอาศัยเหตุที่มีตำแหน่งหรือหน้าที่อันเป็นการฝ่าฝืนกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่ง หรือมติคณะรัฐมนตรี ที่มุ่งหมายจะควบคุมดูแลการรับ การเก็บรักษา หรือการใช้เงินหรือทรัพย์สินของแผ่นดิน”

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการทุจริตและประพฤติมิชอบ

มาตรา 147 ตามประมวลกฎหมายอาญา

บัญญัติว่า “ผู้ใดเป็นเจ้าของพนักงาน มีหน้าที่ซื้อ ทำ จัดการ หรือรักษาทรัพย์สินใด เบียดบังทรัพย์สินนั้นเป็นของตน หรือ เป็นของผู้อื่นโดยทุจริต หรือ ยอมให้ผู้อื่นเอาทรัพย์สินนั้นเสีย ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปี ถึง ยี่สิบปี หรือจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงสี่หมื่นบาท”

มาตรา 157 ตามประมวลกฎหมายอาญา

บัญญัติว่า “ผู้ใดเป็นเจ้าของพนักงาน ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติ หรือละเว้น การปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปี ถึง สิบปี หรือปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

มาตรา 82 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2535

บัญญัติว่า “ข้าราชการพลเรือนสามัญต้องปฏิบัติ หน้าที่ราชการด้วยความซื่อสัตย์สุจริตและเที่ยงธรรม ห้ามมิให้อาศัย หรือยอมให้ผู้อื่น อาศัยอำนาจหน้าที่ราชการของตน ไม่ว่าจะ โดยตรงหรือทางอ้อม หาประโยชน์ให้แก่ตนเองหรือผู้อื่น การปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ ราชการโดยมิชอบเพื่อให้ตนเอง หรือผู้อื่นใดได้รับประโยชน์ที่มีควรได้ เป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการ เป็นความผิดวินัยร้ายแรง”

หลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาของเจ้าพนักงานของรัฐ พ.ศ. 2563

บัญญัติว่า “เจ้าพนักงานของรัฐจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาได้ดังต่อไปนี้ (1) ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดอันอาจ คำนวณเป็นเงิน ได้จากผู้ใดซึ่งมิใช่ญาติที่มีราคาหรือมูลค่าในการรับจากแต่ละบุคคล แต่ละโอกาสไม่เกินสามพันบาท (2) ทรัพย์สินหรือประโยชน์ อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้จากการให้นั้นเป็นการให้ในลักษณะให้กับบุคคลทั่วไป”

การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้ที่ไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์หรือมีราคาหรือมีมูลค่ามากกว่าที่กำหนดไว้ ซึ่งเจ้าพนักงานของรัฐได้รับมาโดยมีความจำเป็นอย่างยั้งที่ต้องรับไว้เพื่อรักษาไมตรี มิตรภาพ หรือความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคลเจ้า พนักงาน ของรัฐผู้รับนั้นต้องแจ้งรายละเอียดข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดนั้นต่อหัวหน้าส่วนราชการ ผู้บริหารสูงสุด ของรัฐวิสาหกิจ หรือผู้บริหารสูงสุดของหน่วยงานอื่นของรัฐ สถาบัน หรือองค์กรที่เจ้าพนักงานของรัฐผู้รับนั้นสังกัด ภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่ ได้รับสิ่งนั้นไว้

ยุทธศาสตร์ชาติที่เกี่ยวข้องกับการทุจริตและประพฤติมิชอบ

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (21) ประเด็นการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ (พ.ศ. 2561 – 2580)

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ มีเป้าหมายหลักเพื่อให้ภาครัฐมีความโปร่งใสปลอดการทุจริตและประพฤติมิชอบ ผ่านการพัฒนาคนและการพัฒนาระบบเพื่อป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ โดยให้ความสำคัญกับการปรับและหล่อหลอมพฤติกรรม “คน” ทุกกลุ่มในสังคมให้มีจิตสำนึกและพฤติกรรมยึดมั่นในความซื่อสัตย์สุจริต และการส่งเสริมการพัฒนานวัตกรรมในการต่อต้านการทุจริตในหน่วยงานภาครัฐที่เหมาะสมกับบริบท สภาพปัญหา และพลวัตการทุจริตของแต่ละหน่วยงาน รวมทั้งการเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของกระบวนการและกลไกที่เกี่ยวข้องในการปราบปรามการทุจริต

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ ประกอบด้วย 2 แผนย่อย ได้แก่

1) การป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ ที่มุ่งการพัฒนาคนและการพัฒนาระบบในส่วนการพัฒนาคน เน้นการปรับพฤติกรรม “คน” ทุกกลุ่มในสังคม โดยกลุ่มเด็กและเยาวชน เน้นการปลูกฝังและหล่อหลอมให้มีจิตสำนึกและพฤติกรรมยึดมั่นในความซื่อสัตย์สุจริต ผ่านหลักสูตรการศึกษาภาคบังคับทั้งทฤษฎีและปฏิบัติตั้งแต่ปฐมวัยจนถึงอุดมศึกษา กลุ่มประชาชนทั่วไป เน้นการสร้างวัฒนธรรมและพฤติกรรมสุจริต ควบคู่กับส่งเสริมการมีส่วนร่วมต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ กลุ่มข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐ ส่งเสริมการสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารงาน รู้จักแยกแยะเรื่องส่วนตัวออกจากหน้าที่การงาน พร้อมทั้งสร้างจิตสำนึกและค่านิยมของบุคลากรในการต่อต้านการทุจริต สนับสนุนการมีส่วนร่วมเป็นเครือข่ายเฝ้าระวัง สอดส่อง และแจ้งเบาะแสการทุจริต พร้อมทั้งจัดให้มีมาตรการสนับสนุนและคุ้มครองผู้แจ้งเบาะแส

2) การปราบปรามการทุจริต มุ่งเน้นการเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของกระบวนการและกลไกที่เกี่ยวข้องในการปราบปรามการทุจริต ทั้งในขั้นตอนการสืบสวน/ตรวจสอบเบื้องต้น การดำเนินการทางคดีการยึด/อายัดทรัพย์สินของผู้กระทำความผิด การตัดสินลงโทษผู้กระทำความผิดทั้งทางวินัยและอาญาให้มีความรวดเร็ว การปรับปรุงกฎหมายและตรากฎหมายใหม่เพื่อสนับสนุนให้การบังคับใช้กฎหมายมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น การปรับกระบวนการทำงานด้านการปราบปรามการทุจริตเข้าสู่ระบบดิจิทัลการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและฐานข้อมูลที่สนับสนุนการป้องกันและปราบปรามการทุจริต รวมถึงการเชื่อมโยงระบบข้อมูลเรื่องร้องเรียนระหว่างหน่วยงาน

อ้างอิงจาก : ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง การประกาศแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ

กระบวนการแบบไหน มีโอกาสมีความเสี่ยงการทุจริตและประพฤติมิชอบ

กระบวนการที่ **เคยมีประวัติ** การทุจริต

กระบวนการที่ **ขาดหลักเกณฑ์** ที่เป็นบรรทัดฐาน สามารถยกเว้นได้เป็นรายกรณี

กระบวนการที่ **ไม่มีขั้นตอน Work Flow** ที่กำกับชัดเจน

กระบวนการที่ต้องมีระยะเวลาในการพิจารณานาน **มีขั้นตอนสลับซับซ้อน** แต่ผู้มาขอรับบริการมีความต้องการที่รวดเร็ว

กระบวนการที่ผู้ขอรับบริการเชื่อว่าเป็นประเพณีที่ต้องจ่าย **ค่าอำนวยความสะดวก**

กระบวนการทำงานในพื้นที่ หรือจุดตำแหน่ง **ไม่มีคนรู้เห็น หรือรู้น้อย**

กระบวนการที่ต้อง **ใช้ดุลยพินิจ** เช่น ในการตีความ ใช้เอกสารหลักฐานประกอบน้อย การสุ่มตรวจ/จับ

กระบวนการยัง **ไม่มีมาตรการป้องกัน** ความเสี่ยงการทุจริตที่มีประสิทธิภาพเพียงพอ

กระบวนการที่ต้องใช้ความรู้วิชาชีพ **เฉพาะด้าน** ยากต่อคนนอกจะเข้าใจ

อ้างอิงจาก : สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (สำนักงาน ป.ป.ท.)

ข้อมูลอ้างอิงสำหรับการประเมินความเสี่ยงการทุจริตและประพฤติมิชอบประจำปี

ตัวอย่างพฤติกรรมที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตและประพฤติมิชอบ

พฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการใช้อำนาจ และ ตำแหน่งหน้าที่

- การใช้อำนาจหน้าที่ช่วยญาติหรือบุคคลอื่นให้เข้าทำงาน
- การนำทรัพย์สินของหน่วยงานมาใช้ประโยชน์ส่วนตัว เช่น ใช้โทรศัพท์ของหน่วยงานติดต่อธุระส่วนตัว การนำรถของราชการ /หน่วยงานไปใช้ส่วนตัว เป็นต้น
- การใช้ข้อมูลของหน่วยงานเพื่อแสวงหาประโยชน์แก่ตนเองหรือพวกพ้อง เช่น เจ้าหน้าที่พัสดุทราบมาตรฐาน (spec) วัสดุอุปกรณ์ที่จะใช้ในการประมูล แล้วให้ข้อมูลกับบริษัทเอกชนเพื่อให้ได้เปรียบในการประมูล เป็นต้น
- การรับงานนอกแล้วก่อให้เกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของตน เช่น การรับจ้างเป็นที่ปรึกษาให้บริษัทเอกชนโดยนำเวลาราชการไปทำงานส่วนตัว เป็นต้น
- การนำบุคลากรของหน่วยงานไปใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตัว
- การรับสินบนหรือรับของขวัญในรูปของเงินหรือผลประโยชน์อื่นใด ส่งผลให้มีการตัดสินใจที่เอื้อประโยชน์แก่ผู้ให้สินบนหรือบุคคลอื่น
- การเข้าทำงานหลังจากออกจากงานเดิม โดยใช้ความรู้ ประสบการณ์ หรืออิทธิพลจากที่เคยดำรงตำแหน่งมารับงาน หรือหาประโยชน์ให้กับตนเอง หรือพวกพ้อง เช่น เคยทำงานเป็นผู้บริหารหน่วยงานกำกับดูแลกิจการโทรคมนาคม แล้วไปทำงานในบริษัทผู้ให้บริการโทรศัพท์ เป็นต้น
- การลัดคิวให้กับผู้ใช้บริการที่คุ้นเคย
- การส่งเสริมหรือสนับสนุนให้ผู้ร่วมงานแสวงหาประโยชน์ส่วนตัว
- การให้ของขวัญหรือของกำนัลเพื่อหวังความก้าวหน้า หรือ หวังผลประโยชน์ที่มีขอบ
- การซื้อขายตำแหน่ง การจ่ายผลประโยชน์ ทั้งที่เป็นตัวเงินและประโยชน์รูปแบบอื่น เพื่อให้ได้มาซึ่งการเลื่อนระดับ ตำแหน่ง หรือความดีความชอบพิเศษ
- การเพิกเฉยต่อการรักษาผลประโยชน์ส่วนรวม
- การเรียกร้องผลตอบแทนจากการใช้อิทธิพลในตำแหน่งหน้าที่ เพื่อส่งผลที่เป็นคุณแก่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งโดยไม่เป็นธรรม
- การที่มีหน้าที่ดูแลหรือจัดการกิจการหรือโครงการใด แล้วเข้าไปมีส่วนได้เสียเพื่อประโยชน์ของตนเองหรือผู้อื่น
- การใช้ตำแหน่งหน้าที่หาประโยชน์ให้กับตนเอง ครอบครัว หรือพวกพ้อง เช่น การใช้อำนาจหน้าที่ทำให้บริษัทของตนหรือครอบครัวได้งานรับเหมา จากองค์กรหรือหน่วยงานที่ตนเองทำงานอยู่ หรือ เจ้าหน้าที่ฝ่ายจัดซื้อจัดจ้างทำสัญญาซื้ออุปกรณ์สำนักงานจากบริษัทของครอบครัวตนเอง เป็นต้น

อ้างอิงจาก: คู่มือการป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต (ศปท.) สำนักงานปลัดกระทรวงการคลัง

ข้อมูลอ้างอิงสำหรับการประเมินความเสี่ยงการทุจริตและประพฤติมิชอบประจำปี

ตัวอย่างพฤติกรรมที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตและประพฤติมิชอบ

พฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการใช้อำนาจ และ ตำแหน่งหน้าที่

- การออกระเบียบ กฎหมาย ข้อสั่งการต่าง ๆ ที่เอื้อประโยชน์**มีผลประโยชน์ทับซ้อน**
- การแต่งตั้งคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการต่าง ๆ ให้กับพรรคพวก **มีระบบเส้นสาย ระบบอุปถัมภ์**
- **ความไม่โปร่งใสในการบริหารงานบุคคล** เช่น การซื้อ - ขายตำแหน่ง การประเมินความดีความชอบ การแต่งตั้งโยกย้าย การดำเนินการวินัย เป็นต้น
- การใช้อำนาจในการจัดสรรงบประมาณเพื่อจัดทำ**โครงการที่มีผลประโยชน์ทับซ้อน**

พฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต

- การพิจารณาตรวจสอบและเสนอความเห็น **ของการอนุมัติ อนุญาต** โดยไม่ได้ดำเนินการตามลำดับคำขอ
- เจ้าหน้าที่รัฐ สมยอม หรือมีส่วนรู้เห็นกับบุคคล หรือ นิติบุคคลในการใช้อาคารที่ไม่ตรงกับใบรับรอง ใบอนุญาต
- เจ้าหน้าที่รัฐ สมยอม หรือมีส่วนรู้เห็นกับบุคคล หรือนิติบุคคลในการดำเนินการก่อสร้าง ดัดแปลง รื้อถอน โดยมีชอบด้วยกฎหมาย
- การดำเนินการยื่นคำขออนุญาต ไม่มีกรอบระยะเวลา อาจก่อให้เกิด**การเรียกรับสินบนเพื่อความรวดเร็วในการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต**
- **การรับสินบน**เพื่อให้ตรวจผ่านการอนุญาตต่าง ๆ
- **การปลอมแปลงเอกสารการเบิกจ่าย**
- **การเรียกรับประโยชน์** เพื่อแลกกับการอนุมัติ อนุญาต
- **การเอื้อประโยชน์**ให้กับผู้ขออนุญาตบางรายที่ไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์

อ้างอิงจาก: คู่มือแนวทางในการเฝ้าระวังและป้องกันการทุจริตเชิงรุกในหน่วยงานภาครัฐ ปีงบประมาณ 2562
โดย กองป้องกันการทุจริตในภาครัฐ สำนักงาน ป.ป.ท

ตัวอย่างพฤติกรรมที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตและประพฤติมิชอบ

พฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการใช้จ่ายงบประมาณ และบริหารจัดการทรัพยากร

- การกำหนด TOR ในการจัดซื้อจัดจ้าง กำหนดขอบเขตงาน หรือ เนื้องานที่เกินความจำเป็น (Over Designs) เพื่อใช้งบประมาณส่วนนี้ โดยมีผลประโยชน์ทับซ้อน
- คณะกรรมการ คณะอนุกรรมการต่าง ๆ มีการประชุมเกินความจำเป็น เพื่อประโยชน์ในการเบิกจ่ายงบประมาณ
- การให้สินบน ของขวัญ สินน้ำใจ การเลี้ยงรับรอง ซึ่งนำไปสู่การใช้อำนาจประโยชน์ให้กับคู่สัญญา
- การเบิกเงินราชการตามสิทธิเป็นเท็จ เช่น ค่าล่วงเวลา ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าพาหนะ เป็นต้น
- การจัดโครงการต่าง ๆ ที่เกินความจำเป็น ทำให้การใช้จ่ายงบประมาณไม่คุ้มค่า ไม่โปร่งใส

อ้างอิงจาก: คู่มือแนวทางในการเฝ้าระวังและป้องกันการทุจริตเชิงรุกในหน่วยงานภาครัฐ ปีงบประมาณ 2562

โดย กองป้องกันการทุจริตในภาครัฐ สำนักงาน ป.ป.ท

พฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเบิกจ่ายงบประมาณ

นายชำนาญ จักรการ ได้รับคำสั่งให้ปฏิบัติหน้าที่รักษาพยาบาลผู้ป่วยที่ห้องอุบัติเหตุและฉุกเฉินนอกเวลาทำการของวันทำงานปกติ และวันหยุดราชการ นายชำนาญ มาปฏิบัติงานล่าช้ากว่าเวลาที่กำหนดไว้ในคำสั่ง แต่กลับใช้สิทธิเบิกจ่ายค่าตอบแทนการปฏิบัติงานเต็มเวลาโดยลงนามรับรองในเอกสารประกอบการเบิกจ่ายเงินค่าตอบแทนว่าตนเองปฏิบัติงานเต็มเวลา อีกทั้งยังเป็นผู้อนุมัติการจ่ายเงินบำรุงของหน่วยบริการสำหรับเป็นค่าตอบแทนการปฏิบัติงานดังกล่าวเต็มเวลา ให้กับตนเองและได้รับเงินที่เบิกจ่ายครบถ้วน ทั้งนี้ นายชำนาญ ได้กระทำการดังกล่าวเป็นระยะเวลาประมาณ 15 ปีทั้งที่ทราบว่าตนเองมิได้ปฏิบัติงานเต็มตามเวลาที่กำหนดไว้ในคำสั่ง

อันเป็นการใช้สิทธิเบิกจ่ายค่าตอบแทน และปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบ และทำให้ทางราชการได้รับความเสียหายอย่างร้ายแรง พฤติการณ์ของนายชำนาญดังกล่าว เป็นการกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ข้าราชการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยทุจริต ตามมาตรา 85 (1) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2551 ลงโทษไล่ออกจากราชการ

อ้างอิงจาก: ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านทุจริต (ศปท.) สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข

ตัวอย่างพฤติกรรมที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตและประพฤติมิชอบ

พฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำโครงการฝึกอบรม ศึกษาดูงาน ประชุมและสัมมนา

- นายทองดี จำราชการ ได้ยืมเงินราชการและลงชื่อในโครงการอบรมโดยเป็นผู้เสนอโครงการอบรมทางด้านสุขภาพ รวมจำนวน 2 วัน นายทองดี ได้จัดทำเอกสารหลักฐานขออนุมัติเบิกจ่ายเงินตามโครงการอบรมส่งให้กับฝ่ายการเงินเพื่อหักล้างเงินยืม สำหรับเป็นค่าอาหารว่างและเครื่องดื่มเป็นเงินจำนวน 10,600 บาท **โดยลายมือชื่อของผู้เข้ารับการอบรมในเอกสารประกอบการหักล้างเงินยืม นั้นมิใช่เป็นลายมือชื่อที่แท้จริงของผู้เข้ารับการอบรมแต่เป็นลายมือชื่อปลอม และได้มีการจัดอบรมตามโครงการดังกล่าวแต่อย่างใด** พฤติการณ์ของนายทองดี ดังกล่าว เป็นการกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ฐานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่ผู้หนึ่งผู้ใดหรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยทุจริต ตามมาตรา 85 (1) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2551 ลงโทษไล่ออกจากราชการ

พฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเบิกจ่ายค่าตอบแทน

- นายทองเต็ม ตำแหน่งนักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ มีหน้าที่รับผิดชอบโครงการอบรมนักเรียนเกี่ยวกับการป้องกันโรค นายทองเต็ม ได้จัดทำใบสำคัญรับเงินแล้วให้ผู้รับจ้างลงชื่อรับเงินเป็นค่าจ้างทำอาหารให้กับผู้เข้าอบรม เป็นเงินรวม 30,000 บาท **โดยเป็นค่าอาหารรายหัว หัวละ 150 บาท แต่ความจริงจ่ายค่าจ้างให้เพียงหัวละ 50 บาท** นอกจากนี้ ยังได้จัดทำใบสำคัญรับเงินค่าสมนาคุณวิทยากรรวมเป็นเงิน 14,000 บาท ให้วิทยากรที่มาบรรยายลงชื่อเป็นผู้รับเงิน **แต่ความจริงไม่ได้มีการจ่ายเงินให้กับวิทยากรแต่อย่างใด** ทั้งนี้ ใบสำคัญรับเงินทั้ง 2 ฉบับดังกล่าว นายทองเต็มได้ลงนามเป็นผู้จ่ายเงินแล้วนำไปขออนุมัติเบิกจ่ายเงินกับทางราชการ พฤติกรรมของนายทองเต็ม ดังกล่าว เป็นการกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ฐานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยทุจริต ตามมาตรา 85 (1) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2551 ลงโทษไล่ออกจากราชการ

อ้างอิงจาก: ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านทุจริต (ศปท.) สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข

THANK YOU

